

Izloja razen nedelj in
praznikov vsak dan
ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x
55 mm po K 150. Uradni
razglaš, poslano ter no-
tice isti prostor K 2.—.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leto K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Amerika
K 360.

Reklamacije za list
so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Kongres reorganizacije in zedinjenja.

K 12 rednemu strankinemu zboru Jugoslovanske soc. dem. stranke.

Iz treh razlogov je kongres jugoslovanske soc. dem. stranke ki se je vršil dne 31. oktobra in 1. novembra 1920 v Celju posebnega velikega pomena. Ta strankini zbor je namreč razpravljal o zedinjenju jugoslovanske proletariata o bližnjih volitvah v ustavno skupščino in o organizacijskem delu v stranki.

V tistem trenutku, ko že divja volilni boj na vsej državi, ko se še vedno prerokajo teoriji o tem, ali je pravi učitelj proletariata Marks ali Bakunin, se je sešel zbor jugoslovanske soc. dem. stranke v Celju in nedvoumno izrazil da med proletariatom vseh ni nobenih razlik v programatičnih zahtevah in cilju. To dokazujejo zlasti volilni oklici hrvaško-slovenske soc. dem. stranke hrvaške centrumske skupine in v Belgradu skupine Lančevića in Tonalovića. Vse te smeri delavskega pokreta v Jugoslaviji so programatično bistveno enotne, enake tako da res ne vemo, kje bi bil še vzrok, ki bi oviral združitev teh smeri. Ko pridejo zastopniki jugoslovanske proletariata v ustavno skupščino, tedaj je najednaka edina možnost in potreba da se zastopniki proletariata združijo v kakršnokoli kvalifikacijo ali enoten klub, ki bo tem uspešneje zastopal interese proletariata čim enotneje. Ob skupnem delovanju v parlamentu se mora novsem naravno razviti tudi enotno delo v proletarskem pokretu Jugoslavije. Da je to zedinjenje mogoče, potrjuje dejstvo da se je na tem zboru v Sloveniji povzpelo okoli petdeset zaupnikov s sodrugom Golouhom na čelu v našo stranko, ker so videli da so vukovarski skleni in Zinovijev točke za zdrav proletarski pokret kvamni in nespremljivi. Novi izvrševalni odbor je dobil na zboru na-

lovo, da zedinjevalno delo ki se v Sloveniji tako ugodno razvija po svojih močeh pospešuje tudi dalje na jugu.

Razkol, ki ga je pod vplivom vojne psihoze moral pretrpeti proletarijat, je Sloveniji domala prizanesel. V Sloveniji polov pretrganega revolucionarizma ni mogel razceniti proletariata tako globoko, ker je v našem proletariatu globoko utisnena zavest o organizacijski disciplini in pretrganje o razvojnih zakonih. Zakaj tudi za prenosno človeško družbo je potrebna priprava. primerna stopnja gospodarskega političnega in kulturnega razvoja kakor za vse važne zgodovinske dogodke.

Delavstvo noče v volilni boj samostojno. Socialnodemokratsko delavstvo odklanja vsak kompromis, ki bi slonel na nenostnosti in sviri med agitacijo med delavstvom, s katero se hoče zasejati razkol med delavstvom na ta način da se trdi da so štatske organizacije sklenile kompromis s komunisti. To je slemenje volilcev, poudarjamo slemenje delavskih volilcev, ki jim je v teh težkih časih tako silno potrebna slova, da se ubrani grozeče reakcije, ki preti na celi črti. Volitve so pred duri. Če socialno demokratska stranka ne bi prišla dovoli krenka v konstituantno bo proletarijat desetletja občeval da ni zbral svoje moči takrat ko je bil čas da reakcija pokaže svojo trdnost tudi v konstituantu.

Ta zbor socialno demokratske stranke, hodi pobuda za novo delo socialističnoorijentirano in nemagljivo pretrčanje naj zavladava med delavstvom da je le trdna disciplinirana organizacija in kulturni napredek not na kateri pridemo najprej do cilja. S frazami naj se nita buržvazija, mi potrebujemo dela in boja do zmagaj!

XII. redni občni zbor v Celju.

Konstituiranje zbora

Dne 31. oktobra ob pol devetih zbirali so se začeli zbirati delegati v veliki dvorani hotela »Uniona«. Delavsko nevsko društvo je takoj ob otvoritvi zborovanja zapelo leno delavsko himno, ki so jo delegati v slavoslovnem razporedenju stole poslušali.

Točno ob devetih uri je sodrug dr. M. Korun v imenu strankinega načelnstva vse navzoče delegate najprej pozdravil in izrazil željo da naj bi skleni XII. rednega strankinega zbora rodili najboljšo uspešno. Zbiramo se v času, ki je rekel, ko se pripravljamo prve volitve v Jugoslaviji, volitve v konstituantu. Naša sveta dolžnost je, da zberemo vse naše sile, da nastopimo zoper reakcijo v državi ki se pripravlja na to, da bi volilni ljudstva tudi tonot novazila. Zavedajmo se važnosti tega trenutka! Vse naše delo, ki nas čaka in ki ga moramo napraviti, mora iti za tem da naše vrste sirmemo konsolidiramo, da tako z največjo močjo stopimo v volilni boj in da potom uspešnega dela častno zmagamo. (Prijetje.)

Po tem kratkem pozdravnem govoru so delegati izvolili za častnega predsednika zbora sodruka Kordešiča iz Ljubljane, za predsednika sodruka Korera iz Celja, za podpredsednika na sodruka Steržina, dr. Koruna Stareta, Hrastnika, in sodruka Rekarčevega. Predsednik sodruka Korera je nato v otvoritvenem govoru posebej še pozdravil kot gosta sodruka Bukčevega iz Zagreba in sodruka Etbin Kristana kot prvobornika slovenskega proletariata. Ko se izvolil odbor za verificiranje mandatov, ter odseka za resolucije in za strankino ustavo, se je sklenilo, da se dnevni

red izpremeni v toliko da se najprej razpravlja o njegovih četrti točki.

Za zedinjenje jugoslovanskega proletariata.

Kot prvi je na zboru govoril gost sodrug Villem Bukček. Pozdravil je zbor v imenu glavnega odbora hrvaške soc. dem. stranke. Opozoril je v nadaljnjem da stoji proletarijat Jugoslavije pred dvema značilnima momentoma. Prvi moment je vprašanje zedinjenja jugoslovanskega proletariata v enotno fronto, drugi na pravkar pred duri stoječe volitve v konstituantu, pri katerih bo narod volil svoje zidarie, da zvrže novo hišo te države. Proletariatu ni vseeno, kaka hodi ta država. Hoče svobode naroda zavedajo se, da se more zedinjenje jugoslovancev uresničiti le v svobodi zavedajo na se istočasno da more priti do te svobode le notem lastnega dela. Naša buržoazija je doslej delavskemu ljudstvu le diktila da dela in dela pri tem pa da gladuje. Mi vsi sicer vemo da osvobodjenje ni dovršeno, dokler ne sledi socialno osvobodjenje vemo tudi da vsled danih pogotov not do tega osvobodjenja še davno ni tako kratka, kot si to predstavljajo komunisti. Mi vemo, da se sin pred očetom roditi ne more. Mi smatramo bližnje volitve v teh političnih razmerah za moment, kjer bo proletarijat preizkusil svojo politično zavest, svojo politično zrelost. Vprašanje ustave smatramo mi za važno ne samo s političnega, marveč tudi s socialnega vidika. Vemo, da bo proletarijat užival le toliko svojih pravic, v kolikor se je duševno razvil in v kolikor je dozorl.

Težke krize doživlja proletarijat v teh časih, ne samo proletarijat

Jugoslavije, marveč proletarijat vsega sveta. Eni citirajo Marksa, drugi Bachunina. In ti drugi mislijo da se vse more, kar se hoče, ne ozirale se na dejanske noge katerih svet se more prezreti. Italijanski proletarijat ki je v zadnjih dveh letih ugnan bolševizem se je dvignil v organiziranih stavkah proti kapitalizmu da prevzame vso moč v svoje roke. V najkritičnejšem momentu na, ko je šlo za to da pride do svojih pravic, v tem momentu je zoper zagnal tovarne in jih pretrgal pretrganje vodstvu zadovoljivi se z delavsko kontrolo v tovarnah. Na Anoleškem kjer predstavlja delavstvo najmočnejše organizirano silo notonoma socializiralo in pri zadnji rudarski stavki so se anoleški rudarji zadovoljili z dosego pravice da bo delavstvo imelo kontrolo v rudnikih. Izkušnja nas uči da moremo zahtevati le toliko, kolikor vemo da se more doseči. Ni to sila marveč poznate razmer, ki narekuje tako nastopanje. Proletarijat mora svoje moč meriti in na tem merilu bo lahko presodil koliko bo lahko dosegel. Da na se bo socialno osvobodjenje nosnežilo je treba narediti vse da se prolektita dvigne in se razvili razmer nosneži. In pogotje za dosego socialnega osvobodjenja izboljša in mi pravimo da je riski proletarijat ki se je dvignil prvičkrat v zgodovini in no izkuša sedaj zrušiti kapitalistični družbi red da je ta proletarijat ki je v začetku vojne šel v vojni pod krističnimi zastavami, žel nuznete pod zastavo bolševizma prav tako kakor je šel proletarijat pod zastave Villem. Revolucija je mogoča samo tam kjer so za njo podani objektivni pogotji. In niti Nemčija pravimo ta vzorno organizirana država ne bi bila doživela tako burnih revolucionarnih časov po vojni, če bi ne bila poražena v Jugoslaviji smo prišli do vojni v nekaj zmesan položaji. Jugoslovani smo živeli doslej le na boljših. Razvili naravnih pogotov je vsled tega silno postal v primeri z drugimi državami. Prevrat nam je prinesel edino to, da je nacionalistično vplivanje odstranjeno in s tem socialistična propaganda olajšana. V toliko se je torej razvil stvari pri nas nomačnejši napredek in za toliko je naš proletarijat sedaj na boljšem. Mi vsi, kakor smatramo sedanjí naš položaj za boljši od prejšnjega in sedaj se moramo naporiti na pot čistega socialističnega delovanja. Pa ne samo delstvo da so pogotji za uresničenie socializma v Jugoslaviji še nezreli, kot v drugih državah. Vidimo celo to, da je naša država obvarovala svoj birokratični aparat in oni ki mislijo da so v Jugoslaviji res dani taki pogotji za revolucijo se zelo motijo in kažejo le da revolucije ne poznajo. Navedena dejstva ki jih vidimo pri nas so taka da se mora na njih razbiti vsaka revolucionarna gimnastika.

Naš jugoslovanski proletarijat je žali bolj razcenjen v več strank in strui! In celo naše socialno demokratske stranke, ki niso zedinjenje. Vi n. pr. ste bili stranka za sebe, mi na Hrvaškem zoper stranka za sebe. Bili smo doslej pravzaprav kakor dva dela z eno dušo. Fdini forum, kjer smo se našli v skupnem delovanju, je bil klub socialističnih narodnih poslancev v Belgradu. Tam smo skupno delali. In ta vaš strankini zbor ima nalogo, da to že zanočeto delo medsebojnega zbljevanja dovrši da postanemo telo da postane stranka večja in silnejša in more čimprej poraziti špekulacijske elemente, ki so delali doslej med nami zoprti razkole in zagoni. Da nam je v našem bolu enotna fronta proti kapitalizmu potrebna o tem razpravljati bi bilo odveč. Da pa se zedinimo na pravi in trdni podlagi ne smemo aneliti na srce, nego na hladni razum. V teh težkih časih je naloga socialistične

ga proletariata da obnovi svojo moč, obnovi na pri tem tudi novote ki so muino potrebni za dosego njegovih ciljev. In na kongresu neodvisnih socialistov in na kongresu socialne demokracije v Nemčiji, se je jasno pokazalo, kje je prava pot, ki vodi proletarijat do udeistvitve njegovih idealov. In če sta Scheidemann in Noske imela svojčas še toliko nasprotnikov in če sta zagrešila še toliko napreškov, ki se jih obvarovati noben človek ne more, je sedaj nemški proletarijat spoznal da sta imela vendar le prav, ker sta delovala za obnovenje družabnih nogotov in priznava sedaj da je pred stvarnim delom nemške socialne demokracije treba sneti klobnik z glave. Vašemu zboru sodrug, moremo le izreči srčno željo da imeti popolni uspeh, ter da se končno vendarle zedinimo v celi Jugoslaviji. (Odobravante.)

Stranka je močna

Za sodrugom Bukčevom je dobil besedo sodrug Uratnik, ki je govoril o delu in korakih, ki ga je izvrševalni odbor stranke storil od časa mariborskega strankinega zbora do danes v vprašanju zedinjenja razcenjenega slovenskega proletariata. Zadnji mariborski kongres je stal pod visokim razkolu. Mi smo noložali presojati takrat prav tako kakor ga presojamo še danes. Vedeli smo da stoji proletarijat Jugoslavije ne pred trenutkom da prevzame vso oblast v svoje roke, temveč da mu je treba v teh novih razmerah polavati šele temelje, na katerih bo gradil svojo moč. Taktika, ki se nam je zdela pri tem našem delu potrebna odgovarja novsem predvoini naši taktiki. Zavedali smo se prav dobro da je organizacija treba združiti in jih usposobiti za stvarno opozicijo. Na tej podlagi smo po razkolu hoteli zopet združiti slovenski proletarijat in načelstvo stranke je na mariborskem zboru dobilo nalogo da to uresniči. Začasni izvrševalni odbor je po naročilu zbora stonil v siki s takratno socialistično radniško partijo (komunisti) s stranko ki takrat ni le vsebovala izrazitih komunistov temveč sploh vse mogoče socialistične smeri. Mislili smo takrat da homo okrenili in zedinili proletarijat v Jugoslaviji v eno celoto. Poznanja na in pozneje vukovarski kongres so pokazala da je ta stranka bila notonoma pod vplivom moskovskih idej in da je vsled tega na vukovarskem kongresu samem prišlo do razkola. Cengrami so ostali v manjšini in so si ustanovili novo stranko. V Srbiji in v Bosni se je pred tedni zedilo isto.

Za katero stranko naj begunci pri prihodnjih volitvah glasujejo?

To vprašanje so nekateri gospodje spravili na dnevni red in sklicali v Ljubljani sestanek na katerem so o stvari razpravljali. Pod begunsko firmo so bili na sestanku navzoči zastopniki raznih strank in vsak je hotel dokazati, da je njegova stranka tista ki bo največ naredila za rešitev izvzubljenih dežel. Po precej ostrem orerekapiu je Ruonik je baje predlaval naj se Primorci izrečejo za NSS.), so izvolili odbor ter mu naročili, naj stoni v stik s strankami, ki naj se o stvari izjavijo. Tako smo Primorci za en odbor bovalejši in rešitev naše domovine je veliko bližje kot si mislimo. Bati na se je da se bodo gospodje skrevali — ker je gotovo da bodo nekatere stranke konkurirale med seboj z izjavami za rešitev izvzubljenih dežel — zato si ne bodo na menem, katera stranka zasluzi da zanj Primorci glasujejo in tako ne bo ostalo nič drugega kakor izvoliti še en odbor, ki bo moral to določiti. Pa šalo na stran in preidimo k stvari.

O Primorskem vprašanju so vse politične stranke že nešteto krat po-

V Sloveniji sami se to ni zedilo, ker so centurmasi začeli iskati stikov s staro socialno demokratsko stranko. Poznanja s komunistično stranko so se pretrvala. Sedaj je noložal tak, da je stranka zopet močna in organizirana tako, da lahko gremo na delo za zedinjenje z ostalimi socialno dem strankami v Jugoslaviji. Pri tej priliki lahko tudi omenim, da je s. Golouh s 50 zaupniki zopet v naših vrstah. (Odobravante.)

Naši poslanci so storili svojo dolžnost

Po poročilu sodr. Uratnika je s. Anton Kristan v precej obširnem referatu podal strankinemu zboru jasno sliko o delovanju socialističnih poslancev v vladi in v parlamentu. Konstatiral je, da so vse velike debate ki so bile v parlamentu sprožili ravno socialistični poslanci. Prvo veliko debato o cenzuri drugo o maških dohodkih iz l. 1919 in tretjo o nemirih na Hrvaškem debate, ki so izistile noime in pokazale kaj je vse vnilava v tej naši državi. Tudi sicer so naši poslanci storili prav vse, kar je bilo v vladi in v parlamentu spričo nezadostnih razmer, ki so vladale v tej vladi in v tem parlamentu ob opoziciji buržoaznih strank, snloh mogoče. (Referat sodr. A. Kristana prinesemo v posebnem članku, ker je prav da se razhljimo vsi razni predsodki nekaterih nenončenih ki so si ustili o delu naših poslancev v parlamentu in v vladi marsikaj natveziti od klerikalnih listov. Op. ur.) Poročilo sodr. Antona Kristana je strankini zbor s priznanjem in odobravnem vzel na znanje.

Komunistične intrige nemesrečile.

Predsednik zbora sodrug Koren, je nato otvoril debato. Pri tej so se udeleževali sodrug Slanovec. Faval, ki sta se dotaknila dogodkov v politični organizaciji mariborskega okrožja, kjer so komunisti nadevali še krinko nedolžnega ispaneta, na neodkrit način in pod pretrvezo da se osnuje kompromisen nastop pri volitvah, hoteli izzvati nesporasla, kar jim na ni uspelo vsled zavednosti mariborskega proletariata. Debate so se udeležili tudi sodrug Etbin Kristan Golouh Uratnik, Koren in Leskovšek.

Po končani debati je sodrug Rože na kratko poročal še o delu strankine kontrole in predlaval dosedanjemu vodstvu stranke zaupnico in absolutni kar je strankini zbor so-vlasno sprejel. Na to se je zbornavje prekinilo in se napoldne nadaljevalo. (Dale prih.)

izmenjevale stališče in vsaka si seveda misli rešitev tega vprašanja na svoje. Zato smo vsi na jasnem kaj ta ali ona stranka misli v tem oziru. Vemo tudi prav dobro da vse meščanske stranke hodi ali mani hočejo krvavo rešitev iadranskega in vseh mejnih vprašanj. Direktno seveda tega ne povedo — kvečjemu na prosvetnih shodih kričijo za »krvavo osveto« — vendar na je gotovo, da vidimo meščanske stranke rešitev takih vprašanj v »mogočni armadi!« Tudi sedaj pred volitvami se meščanske stranke ne bodo izrekle za tak rešitev iadranskega vprašanja, ker vedo prav dobro da je nenasledno pred volitvami nevarno pridigovati o vojni. Previdno bodo meščanske stranke nadele »izjave« in povedale kako bodo »delale« za rešitev pronanih krajev ter s tem lovile glasove beguncev, glasove ljudi ki so morali vsled vojne zapustiti rodno prado in prenašati vse muke in trpljenje, ki jih prinaša vojna. Kakor smo begunci v meščanskih listih čitali marsikateri očitek, ravno tako vidimo sedaj kako lovijo naše gla-

sove. Kakor so nam nekateri očitali, da smo »pritenenci«, ravno tako nam sedaj pravijo, da smo »zavedna garda« samo da bi nas s tem pridobili zase. Kajti gospoda prav dobro vedo, da je v Sloveniji še precej beguncev, volilcev, zato operira z že tisočkrat obdelanimi frazami o »neodrešeni domovini, o izpuhlenih bratih« itd., da s tem utme vodo za svoj mlin. Kar se sedaj piše o beguncih, ni nič drugega kakor lov za begunske glasove, zato ni nič čudnega, če so se gospodje na zgoraj omenjenem sestanku narekali. Gotovo je da so ljudje ki so bili na že večkrat omenjenem sestanku navzoči, pristaši liberalne klerikalne in narodno-socialne (oh bog se usmili!) stranke! Ravno tako je gotovo da bodo tisti glasovali vsak za svojo stranko le vi reveži ki se že šest let klatite no svetu le vi žrtve begunstva in vojne, ki ste vse izpuhili razum vaših delavnih rok in vi glasujete za stranko ki se ho o rešitvi neodrešenih krajev naboli nomažno in hobeče izjavila in ker se bodo vse meščanske stranke in njih privrski izjavili, da bodo »rešili« izpuheno domovino, ne bomo imeli begunci kaj izhiriti to tem manj ker so vse te stranke predstavitelje sistema ki je volno povzročil in nam zadal hud udarec ter do prinesel kruto gorje!

Zato begunci ne dajte svojih glasov strankam, ki se vam sedaj priključijo in prihajajo k vam za hobečimi frazami! Kako znajo te stranke »reševati« narodna in meina vprašanja nam nabude kaže reševanje »ladanskega vprašanja« ki se že dve leti vleče kakor smola in na korški plehiscit, pri katerem se je temeljito pomilile. Ne glasujte za NSS, ki ni nič drugega kakor privesek demokratov, ki je ustanovljena zato, da čeni proletarske organizacije. — Da hoče ta stranka pri volitvah indirektno komajti liberalcem je najlani dokaz ta da kandidira dr. Ribarja ki je bil v Trstu hud nasprotnik nekdanje NDO, in le še danes izrazit pristaš meščanskih strank. Čeravno tega javno ne oznanja.

Stranka zavednega socialističnega proletariata je že večkrat označila svoje stališče glede ladskega vprašanja brez bombastičnih fraz, brez neodkritih izjav. Tudi sedaj o priključitvi volilnega boja je jasno povedala. Kako si proletariati misli zrušiti krivice ki so bile slovenskemu ljudstvu naložene. V volilnem manifestu je stranka organizirane delavstva navedla živo resnico in sicer: »da se zrušijo tudi slovenskemu ljudstvu naložene težke krivice v orah ko bodo namesto kapitalističnih doloimatov zavedni delavci ostran in onstran demarkacijskih črt orozovali svet.«

Peccinci Slovenski nacionalisti vseh barv hodijo pred volitvami okoli vas in lovijo vaše glasove. Do sedaj vas niso poznali sedaj pa vas rabijo kot volilni material. Ne dajte se preseliniti ne pustite si metati pečka v oči! Ne glasujte za meščanske stranke, ki vedno huiškaio na vojno ki je ravno nam beguncem prizadela največ gorja! Oddajte svoje glasove zastopnikom socialističnega proletariata, za stranko organizirane delavstva ki je proti vsaki vojni ki je za mirno rešitev vseh mejnih vprašanj, za sporazum od ljudstva do ljudstva za odpravo militarizma, nalihičnega sovražnika vseh trnečih. Gorjski begunec.

Sodrug! Ali se nahaja „NAPREJ“ v vseh javnih lokalitih, v katere zahajate?

Telegrami.

DELO KOMISIJE O NEMIRIH NA HRVATSKEM.

Belgrad, 31. Poročilo enketne komisije o nemirih na Hrvatskem bo gotovo do konca tega tedna. Komisija je prevela vse akte v Zagrebu ter bo sedaj posetila tudi posamezne vase, kjer so bili nemiri. Ban je zahteval od ministrskega predsednika, naj dovolji da se zaslišijo tudi oni častniki ki se niso v polni meri držali navodil novodonega živine.

NARODNO PREDSTAVNIŠTVO SE BO ŠE SEŠTALO.

Belgrad, 31. Početkom tega tedna se bo vlada sporazumela s predsednikom parlamenta glede sklicanja sei narodnega predstavništva. Prihodnja seja narodnega predstavništva naj bi bila 10. novembra. Ob tej priliki naj bi se sprejel zakon o uredbah in ako bi bil ta zakon brzo sprejet, bi potem minister za notranje stvari spravil na dnevni red zakon o spoštovanju države.

CE BODO PRIŠLI...

Belgrad, 31. Za jutri je napovedana seja ministrskega sveta, ki se bo pa vršila samo tedaj, če se bodo medtem vsi ministri vrnili z volilne agitacije. Med drugimi točkami, ki so na dnevnem redu, je tudi vprašanje občinskih volitev v Belgradu. Zdi se, da želja obe glavni stranki, demokrati in radikalci da pride ravno v Belgradu do sporazuma med obema strankama.

RAZMEJTEV Z BOLGARIJO.

LDU Beograd, 31. okt. »Politika« poroča iz Pirota, da bo delo razmejitvene komisije, ki določa meje med Jugoslavijo in Bolgarijo, končano prei kakor se je pričakovalo. Meja črta p. Strumici je že definitivno določena. Te dni bo komisija pričela z delom pri Caribrodu in Bosilegradu. Komisija bi z delom, ker ga hoče končati prej nego nastane slabo vreme, z ozirom na to, je dobil načelnik prirotskovranjskega okrožja ualag, da prouči v kraji, ki nam pripadajo po mirovni pogodbi, vse pogoje, pod katerimi se ima izvršiti okupacija ozemlja ki je nam dodeljeno. Ko so to doznali bolgarski agenti, so oiačili svojo akcijo ter začeli prigovarjati prebivalstvu, naj zapusti svoje domove ter se izseli v notranost Bolgarije. Kljub vsemu temu na se ni doslej še nihče odzval temu pozivu, ker je prebivalstvo, zlast v okoličji Bosilegrada, imelo priložnost spoznati dobro namene naših civilnih in volaških oblastí.

PRED VAŽNIMI DOGODKI NA BALKANU.

LDU London, 30. okt. Pred odhodom v Pariz se sprejel Stambulinskega Llov Georrea, ki se je z njim dal časa razgovarjati. Poznate je bil Stambulinski pri Llov Georreu tudi na obedu katerega se je udeležil tudi volni minister Curzon.

POLOŽAJ NA ANGLEŠKEM.

London 30. okt. Uspeh pogajanja med vlado in zastopniki rudarjev se je dal onoladne zastopnikom železnice, kar je na znanje. Po možnosti in potrebi se bo dala rudarjem znatna pomoč. Do glasovanja se bo vlada vzdržala vsake naredbje.

OBČINSKE VOLITVE V RIMU.

Rim, 1. Včeraj so bile tukaj volitve v občinski provincialni svet. Volitev se je udeležilo 60% volilnih upravičencev. V provincialni svet je bilo izvoljenih 14 kandidatov. Izvo-

leni so bili pristaši konstitucionalnega bloka in 2 socialisti. Ljudska in republikanska stranka nista dobili nobenega mandata.

ČEŠKOSLOVAŠKO - RUMUNSKA POGAJANJA.

Beograd, 31. V pogajanjih med Čekoslovaško in ravnateljstvom rumunskih železnice radi prevoza blaga se je dosegel sporazum. Po tem sporazumu bo dobavljala čekoslovaška po Donavi sladkor, za kompenzacijo pa dobila žito. Rumunija mora dati za prevoz žita na razpolago tudi 15 lokomotiv.

VPELJAVO OSEMURNIKA NA ŠVICARSKIH ŽELEZNICAH.

Bern, (Švic. brz. agen.ura.) Na včerašnjem glasovanju o zakonu glede vpeljave osemurnega delavnika pri železnica, poštah, brzojavah in telefonskih uradih je bilo po vročem boju oddanih 369.000 glasov za, 271.000 glasov pa proti predlogu.

GIRANJE ZA REVIZIJO MIROVNE POGODBE NA FRANCOŠKEM.

Berlin 20. »Berliner Tageblatt« poroča iz Bazla: Kakor javlja pariški zastopnik milanskega lista »Secolo«, se v francoski javnosti jasno pojavlja gibanje za revizijo mirovne pogodbe. Akotudi izvira to gibanje iz oportunističnih vzrokov, more vendar dobiti pomoč. Večina francoskih listov priznava da se bliža revizija mirovne pogodbe. Francija naj pri tem ne krepi ne stoji ob strani, ker bi se mogla pogodba sicer izpremeniti na škodo njenih interesov; potem bi ostala osamljena. Čas je sedaj ugoden za temeljito in prilatelisko revizijo.

OTVORITEV RUSKO UKRAJINSKIH PREGOVOROV ZA PRIMIRJE.

LDU Varšava 30. Vesti ki trdijo, da so huliševiki ukrajinškim četam predlagali primirje se potrjujejo. Huliševiki so predlagali naj se prične pogajanja za primirje in ukrajinško vrhovno povelništvo je predložilo spelelo Pogajanja se nadaljuje.

UJETNIKI V ODESI.

Belgrad, 31. Bolgarski poslanik Kosta Teodorov je izročil naši vladi poročilo ukrajinške delegacije ki je vrnila iz Odeze bolgarske ujetnike. Po tem poročilu se nahaja v Odesi 500 do 600 naših državljanov ki se hočejo vrniti v domovino in za katere se bi morale zavzeti naše oblasti.

NEMIRI V BARCELONI.

Barcelona 1. Incidenti ki jih je povzročila stavkanje se množe, pri čemer pride do sponadov. Pri enem takem sponadu sta bili dve osebi usmrčeni. V Saragosi je eksplodirala bomba ki so jo naložili pred kovinsko tvornico in povzročila ogromno škodo.

Politične vesti.

+ Vseh mrtvih dan. Po starem običaju se ljudje vsi enkrat na leto spominajo svojih dragih, katerim je neizprosna smrt prerano utrgala živlensko nit. In dnevi kroničarji imajo pri tej priliki žalostno dolžnost, da se zavilejo v plašč sentimentalnosti in pišejo žalostne spomine vsem onim, ki so še pred nedavnim časom doživali usodo svojih sodržavljancev, zbirali zasluge za domovino, ali pa včasih tudi za sebe, kakor je pač nanosilo. Najlepše seveda se da žalovati nad grobovi popolnoma pozabljenih, katerih ime na nihče ne ve in katerih slava se je že

zdvajal pronehala peti tudi od najboljših prijateljev. Mi seveda, materijalisti kakoršni smo, ne moremo tej viogi biti popolnoma kos, ampak vendar si ne moremo kaj, da se ne bi spomnili onih revežev, danes zapostavljenih in pozabljenih, katerim nehalne svet ne vije nobenih vencev več in ne poje nobenih žalostink. Žalostno, kot obokani otroci Eve, kličejo zato: Kje si, dični naš prvi predsednik prve narodne vlade v Ljubljani? Kje si, Pogachnik? — In kličejo: kje si, dični naš Fon naš poverjenik za pravosodje in vedno skromno molčeči narodni poslanik? — Kje si, dika naša in naš ponos. Adolf Ribnikar, tržni strokovnjak in hranitelj bele Ljubljane v tuge polnih letih krvave svetovne vojne? — In še mnogo jih je, katerim je mrla slava volilnih list pretrgala prekratko nit političnega življenja in katerih se žalibog ne moremo spominjati vseh izrečno. Vsem skupaj pa iz vsega srca želimo: Requiescat in pace — počivajte in oddahnite se!

+ Ljubljanski komunisti so imeli v nedeljo 31. oktobra svoj volilni shod. Druge nesreče ni bilo ta dan v Ljubljani.

+ Shod narodnih socialistov v Celju je prešel popolnoma mirno. Govoril dr. Rybat, poslušalcev 22.

+ Shod demokratov v Celju dne 1. novembra. Navzočih 15 oseb. Govoril bale dr. Kukovec. Čitatelji naj oprostite, da te velevažne novice nismo uvrstili med telegrame.

+ Francosko - angleški spor vsled angleške popustljivosti pri ugodnostih mirovne pogodbe. Francosko časopisje to: mači v daljših člankih sklep angleške vlade, s katerim se odreka pravicam ki se tičejo ne na podlagi člena 18 versalske mirovne pogodbe in ki vsebujejo gospodarsko - finančne odredbe proti nemškim podanikom v primeru, da bi Nemčija nalašč ne hotela izpolniti svojih obveznosti. Zlasti se očita angleški vladi, da je to sklenila, ne da bi obvestila prej francosko vlado, da si je bilo medtem med Parizom in Londonom določeno po incidentu, ki ga je povzročila francoska vlada s tem, da je zasedla Frankfurt, da v bodoče nobena zavezniška država ne bo podvela nobene večje akcije ne da bi obvestila ostalih. Ta sklep angleške vlade ima namen ustvariti podlago razvoju nemško - angleški trgovini, ki bi olajšala Nemčiji izpolnitev njenih finančnih obveznosti. Sklep Anglije bi se moral izvršiti samo s pritrditvijo zaveznikov, ker je v nasprotjem primeru nasproten obveznost, ki jih je prevzela angleška vlada. Razen tega dovala Anglijo v privilegiran položaj napram Nemčiji. Z ozirom na to bodo Nemci od sedaj naprej svobodno deponirali svoj denar v angleške banke ter transportirali svoje blago z angleškimi ladami, ne da bi se jim bilo treba bati, da bi jim za Anglijo konfiscirala v slučaju, da bi Nemčija ne izpolnila svojih obveznosti. Po izjavi Chamberlaina se je pomirilo nekoliko razburjenje v francoskem časopisu. Izjavil je, da ima sklep angleške vlade samo namen, oporiti sekvestro gotovih tekočih računov po bankah, kakor tudi nemškega blaga, in da se Anglija niakr ne odreka nastrojenu izvajanju pravic in določbam versalske pogodbe. Sedaj se vrše med Parizom in Londonom tozadevni razgovori.

Spojinajte se volnega sklada!!

Pojasnilo gledališke uprave.

Ker je del dramskega osobia vstopil s 1. novembrom v stavko, ostane dramsko gledališče do preklica zaprto.

Gledališka uprava se čuti dolžno, dati javnosti naslednja pojasnila:

Koncem pretekle sezone so se člani drame pritoževali, da je dramsko osobie premaloštevilno, da so vsled tega z delom

preobložen ter ne morejo svojih dolžnosti vršiti tako kakor bi hoteli. Da ugodi njihovi želji, je povabila uprava razne slovenske igralce, med njimi gospoda Nučiča in Skrbuška, naj vstopijo v osobie ljubljanskega dramskega gledališča. Odzvalo se je samo nekaj tržaskih igralcev, ki pa za razbremenitev starega osobia niso zadostali. Vsled tega se je odločila uprava nastaviti del odlične ruske igralske družbe, ki je bila pod vodstvom prvostopnega ruskega režiserja Muratova dosegla velike uspehe ne le v Ljubljani, ampak tudi v Zagrebu, kjer ji je kritika posvečala dolge in navdušene članke. S tem svojim činom uprava ni hotela samo pomnožiti igralskega osobia, ampak je tudi želela nuditi našemu naraščajo, ki ga je v sedanjih časih težko pošiljati na studije v tujino, priuko, da se ob lepih vzgledih na domačem otiru naobrazi. Oni ruski člani, ki bi se, kakor so to že storili mnogi Čehi, našemu jeziku popolnoma priučili, bi se mogli morebiti tudi statno prikleniti našemu gledališču.

Gledališki upravi žal ni bilo mogoče doseči umevanja tega stremjenja pri slovenskih članih dramskega gledališča, med katerimi se je takoj po angažiranju ruskih igralcev pojavila nezadovoljnost, ki je vedno rasla, dasi se je njih materielno stanje izza podpisa pogodbe znatno zboljšalo. Draginske doklade so se zvišale za 100 do 130%. Raznim boljšim močem so se povisale kaže, tako da med dramskim osobiem skoro ni bilo člana, ki bi bil slabše plačen nego uradnik 8. ali celo 7. činovnega razreda. So igralske rodine, delom brez otrok, ki prejemale 11350 5000 in 5700 krom mesečno iz gledališke blagajne. To so gotovo svote, ki se z njimi v Ljubljani da izhajati. Toda slovenski gledališki igralci so bili mnenja, da za take plače ne morejo več nego dvajsetkrat v mesecu nastopiti, in so zahtevali za vsak nadaljni nastop celodnevno gažo po vrhu. Uprava je tudi tej njihovi zahtevi ugodila, tako da dobivajo sedaj slovenski člani povprečno isto ali višjo plačo kakor pretežna večina ruskih članov, ki nimajo igranih honorarjev in ki morajo plačevati ogromno stanarino po hotelih. Toda slovenski člani se tudi s tem niso zadovoljili. Dne 25 oktobra so pisali upravi list v katerem li očitajo, da je angažirala ruske člane, da zapostavlja slovenske igralce in slovensko dramo, ter izjavljajo, da so čutilo upravičene »kontrolirati in nadzirati delovanje uprave.« V tem dopisu imenujejo svoje plače »skandalozno nizke« in dolže upravo, da jim ne daje možnosti nastopati v zadostno pripravljenih in dostojno opremljenih igranj. Uprava, kateri je vlada poverila nadzorstvo nad gledališkim osobiem, se seveda ni mogla podati pod nadzorstvo tega osobia in je morala to zahtevo kakor tudi zahtevo po nadaljnjem poviševanju prejemkov sporazumno z vlado odločno zavrniti. Protestirala je pa tudi proti trditvam, ki so popolnoma neutemeljene, kajti uprava ni nikoli in nikjer zapostavljala slovenskih igralcev in jim je vedno dovoljevala zadostno število vaj in dostojno opremo iger, igre »za narodov blagor«, »Antisa«, »Hasanaginica« in »Sen kresne noči« so bile od 16 avgusta t. l. na repertoarju dramskih vaj in so bile tudi tako dostojno opremljene, kakor je bilo to z ozirom na proračun mogoče. Pač pa je morala uprava opetovano nastopiti proti slovenskim članom zaradi zanečarjanja vaj.

Uprava je torej mnenja, da je vse storila da bi dvignila višino slovenskih dramskih uprizoritev, in da je ne zadene krivda, ako pri slovenskem igralskem osobiu ni našla onega umevanja za napredek naše umetnosti, ki ga je od njih pričakovala. Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani: Friderik Juvančič, Otton Zupančič, Pavel Golia, Friderik Rukavina, Ivan Rus.

Ko prečitate „Napre“, ga oddajte Vašim prijateljem!

LISTEK.

Skrivnost „rumene sobe“.

Francosko spisal Gaston Leroux. (Dalie.)

— Je g. Stanger son tukaj? vpraša preiskovalni sodnik.

— Da, gospod.

— Povejte mu, da bi rad z njim govoril.

— Silvija odide poklicat g. Stangerona.

Učeniak pride ves oblokan, komaj vlede.

— Kaj mi zonet hočete, vpraša sodnika. Ne bi me mogli gospod v takem trenutku pustiti nekoliko v miru?

— Gospod, pravi sodnik, neobhodno moram govoriti takoi z gosp. Robertom Darzacom. Prosim vas recite mu, naj pride ven. Drugače sem prisiljen prestopiti prag z vsem sodniškim aparatom.

Profesor ne reče ničesar: ozre se po sodniku, orožniku in po ostalih, ki so in spremljali, kakor zve obsojenec na svojo krvnika: stoji v s. h.

Takot pride ven g. Robert Darzac. Bled in prepaden prebledi še bolj ko zavlede nesrečnik za Friderikom Larsanom železnikega uslužbenca. Z osteklenelimi očmi se ozre po vseh in bolešno zavzdihne.

Vsi smo zapazili grozno boleost, ki ga je v trenutku premagala. Nismo se mogli premagati da ne bi dali izraza svojemui sočutju. Čutili smo, da se viši sedaj ono, ki ho odločilo o končni povzbi g. Roberta Darzaca. Samo Frideriku Larsanu je zarel obraz vesela prav kakor osu, ki le po dolgem lovu dohitel svojo žrtev.

G. Marguet reče plavobradežu in nokaže na gosp. Darzaca:

— Spoznate tega gospoda?

— Tudi jaz spoznam tega, prehliti g. Robert Darzac plavobradeža, zastoni le noizkušal govoriti odločno. To je uslužbenec Orleanske družbe na postali v Epinayju.

— Ta mož, nadaljuje g. Marguet, trdi da vas je videl izstopiti v Epinayju...

— To noč, konča g. Darzac, ob polenaistih... res le to!...

Nastala je mučna tišina.

— Gospod Darzac, povzame g. preiskovalni sodnik e skoraj tresočim glasom... Gospod Darzac, kaj ste delali to noč v Epinayju, ki je komaj nar kilometrov od Pariza in od vrata, kjer so skoraj umorili edč. Stangeronovo?...

G. Darzac je molčal. Ni sklonil glave a zaril je oči mogoče da bi skril svojo bolečino, ali ker se je bal, da bi kdo čital v njegovem povzledu njegovo skrivnost.

— Gospod Darzac, sili gospod Marguet... mi lahko poveste, kako ste prebili to noč?

— G. Darzac odpre oči. Zdelo se je da je dobil zopet vso oblast nad seboj.

— Ne, gospod!...

— Premislite, gospod! ker drugače sem prisiljen, če namreč trdja-

vratno molčite da si vas pridržim na razpolago...

— Povedati ne morem...

— Gospod Darzac! V imenu postav vas aretiram!...

Ni še preiskovalni sodnik dobro izgovoril erdežne besede, ko višim Rouletabilla, kako se nenadno obrne proti g. Darzacu. Gotovo je hotel govoriti, a ta mu z urno gesto zapre sapo... Orožnik se je že približal aretirancu... V tem trenutku zakrikne oburen klic:

— Robert!... Robert!...

Spoznali smo glas gđne. Stangeronove in pri tako bolestem klicu smo vsi vstrenetali. Se celo sam Larsan je tokrat prebledel. G. Darzac je odgovoril na klic ter odhitel v sobo.

Preiskovalni sodnik, orožnik, Larsan so se zbrali za njim. Z Rouletabillom sva ostala na pragu. Pretrebljv prizor: Gđč. Stangeronova v obrazu blede kot smrt, se je sklonila na posteli v kljub očetu in v kljub ugovorom zdravnikov... Stegnila je tresoči roki proti Robertu Dar-

oč katerega se nista vanila orožnik in Larsan... Njene oči so bile na široko odprte... gledala je... razumela je... njena usta so mrmrala nerazločne besede... besede, ki so zamrle na brezkrvnih ustnicah... besede ki jih ni nihče razumel... in nadla je nazvi onésveščena...

Urno so odvedli Darzaca iz sobe. Čakali so na voz, ki ga je šel iskat Larsan. Ustavili smo se v veži. Našo razburjenje je dospelo na vrhunec. G. Marguet je imel solzo v očeh. Rouletabilla je norabil to občno razburjenje ter rekel g. Darzacu:

— Vi se ne branite?

— Ne! odgovori ta.

— Brazil vas bom jaz gospod!

— Ne morete zatrditi nesrečnej z bridkim nasmehom... Česar ne moreva z gđč. Stangeronovo, tudi vi ne boderite moči!

— Bom!

In Rouletabillou glas je bil prečudno miren in nepričakovalen. Nadaljeval je:

(Dalie prih.)

Dnevna kronika.

Ljubljanski prah

je prav posebna specialiteta. Nikjer na svetu ni tako gost kakor v Ljubljani. Nikjer ni tako lepo, siv kakor v Ljubljani. Nikjer ni tako nadležna kakor v Ljubljani. Torci specialiteta. Specialitete so sicer drage stvari, ampak ljubljanski prah ima tudi to dobro lastnost, da je po ceni specialiteta in zato prost izvozne carine. Imaj ga, kolikor ga hočeš: v oči, v nosu, v uših, v grlu, na obleki, na čevljih, v postelji, na mizi, povsod sama specialiteta. In vsa ta specialiteta popolnoma zastoni. Seveda se te sice specialitete povsod branijo, preganjajo jo z vodo in z asfaltom in valjci, ker je to precej neprijetna specialiteta. Zato se bo tudi ljubljanski občinski svet, kakor izvenjo iz popolnoma poučenega vira, v svoji prihodnji seji bavi z vevležnim vprašanjem, ali ne bi kazalo odposlati v inostranstvo vsaj dve strokovni komisiji, ki naj proučavajo to specialiteto v vseh svetovnih vprašanjih ljubljanskega prahu. Zvedelo se je namreč, da imajo drugod v Evropi dva leka proti prahu na cesti: čisto navadno vodo in cestarske greblje. Uporabo teh dveh sredstev naj prouči določene posebne strokovne komisije s posebnim oziranjem na dvig ali pad ljubljanske kronske valute.

Igralci dramskega gledališča v Ljubljani so večer stopili v stavko, ker uprava ni ugodila njihovim zahtevam. K zadevi se še povrnemo.

Uradniški otroci, ki se šolajo na vseučilišču v Beogradu, bodo dobivali draginske doklade, akotudi so nad 21 let stari.

Ministrstvo za vere za uklinjenje praznikov. Ministrstvo za vere je stavilo gospodarsko finančnemu odboru ministrstva predlog, da se ukine večje število praznikov, da bi se s tem povečalo število delavnih dni.

Benamcem Primorcem in Korščem! Vsi kvalificirani delavci kovinarji, lesni delavci, monterji, elektroinženjerji, — posebno bivši delavci v arsenalu v Pulju, — ki so brez službe naj se osebno ali pisмено z navdobo zadostnih podatkov prijavijo pri uradu za zaščito benamcev v Ljubljani, Turjaški trg 3/II od 11—13.

Pogorila je zadnja sobota vas Vrteče pri Laškem. Ostala so samo štiri postopila ognja in nastal okoli 11. dopoldne. Skoda je ogromna. Vzrok požaru je neznan. Lekarniška koncesija. Zdravstveni odbor za Slovenijo in Istro je podelil max. pharm Kuratu, doslej provizorju lekarne Trnkoczy v Ljubljani, koncesijo za usta-

novitev in obratovanje nove javne lekarne v Celju, s stojiščem Kralja Petra cesta — Cankarjeva ulica.

Znamenje časa. »Uradni list« objavlja vpis v register firme Karol grof Chorinsky, trgovina z deželimi pridelki v Gor-nji Radgoni. Ja, ja. Včasih so grofi prodajali svoje tlačane, danes pa petersburški in korniček. Družabni razvoj hodi svojo pot, katere mu grofi ne bodo mogli spre-meniti.

Prvi sneg je že padel na Sijenem pri Zagrebu.

Za predsednika osljetke občine je izvoljen dr. Vekoslav Hengl, član Hrvatske zajednice. Letna plača predsednika občine je določena na 70.000 K.

Občinska uprava v Pečuhu je iznašla dva nova vira za dohodke, in sicer: 1. uvedla davek na službenike in služkinje, katere so v službi posameznih benamcev. Kdor ima enega slugo (služkinjo), plača 200 K, dve slugi 1000 K, tri 2500 K, štiri 6000 K, pet 15.000 K, šest 30.000 K. Dava-ka in zasvakega nadalnega slugo dvojni svoto predhodne.

Uvedla na sobe Stanovanje, obstoječe iz sobe in kuhinje je prosto davka Kdor ima več sob, nego mu jih pripada po šte-vilu članov njegove ročnine plača za pr-vo suvišno sobo 300 K, za drugo 1800 K, za tretjo 5000 K, za četrto 10.000 K, za peto 20.000 K davka in za vsako nadaljno dvojni svoto predhodne številke. Pri-poročamo ljubljanskemu občinskemu svet-u, da si vzame za vzgled pečusko občin-sko upravo in si tako pomaga iz finančne zagate. To bi bilo zelo pametno in bi se marsikdo premislil imeti preveč sob. Samo en pogol je — stran s površnostjo in kornički.

Jugoslovansko poslanstvo v Bernu prosi, da naj bi se na zavolih pisem, ki so namenjena v Bern, napisal nastopni naslov: »La Legation du Royaume des Serbes, Croates et Slovenes en Suisse, Berne, — Enningerstrasse Nr 48.« ali »Die Gesandtschaft des Königreiches der Serben, Kroaten und Slovenen in der Schweiz, Bern, Enningerstrasse Nr 48.«

Prejeto listi Notranji minister je iz strahu pred nezadovoljnostjo naših državljanov glede državnega stanja prepo-vedal uvoz ameriškega lista »Times radni-ka«. Nadalje je prepovedal iz strahu pred npravnim puhanjem državljanov uvoz dunajskega ilustrovanega lista »Die Mus-keete«. Prepovedan je tudi uvoz madžar-skih listov. In sicer: »Kis Ujszag«, »Pesti Hirlap«, »Magyar Orszag« in »Pesti Naplo«.

Po svetu.

— Češka duhovščina se ne uklone. Češki duhovski tiskovni urad poroča, da je zveza katoliških duhovnikov na zborovanju v Prazi sklenila z 345 glasovi proti 60, da ne bo sledila ukazom nadškofa Kordača naj se organizira v zvezi, ki bi stale pod njegovo komando. Protest zveze na papeža proti odredbam nadškofa, ki ovira njeno reformno gibanje, je bil odlo-klonen.

— Frakcija židovske socialno - de-mokratske stranke v avstrijski republiki, ki se je odcepila v zadnjem času iz skup-ne zveze socialističnih Židov Poite Zion, katere je izstopila iz socialno - de-mokratske stranke in se nagibala v tabor komunistov, je začela izdajati na Dunaju svoje glasilo »Der Jüdische Arbeiter«. List ne bo izključno nemško - avstrijski, ampak bo organ za somišljenike tudi v Nemčiji, Češkoslovaški, Švici in drugje. Namen mu je nastopati proti frazisti »ra-dikalni zvođenosti in navaleti židovski proletarij k borbi in delu«.

— Ena za smeh. Krščansko - socialni bratci na Dunaju kaj mnogo dajo na svoje intimne odnose s krščansko - socialnimi bratci na Madžarskem. Če le morejo se z njimi pobahati, tako, da smemo pripri-šovati samo njihovu idealnemu navduše-nju, če jo to pa tam mame »pokidajo«. Zadržje je prinesla »Reichspost« tle za-bavno reklamo z debelimi črkami: Ogrski krompir na trgu. Blagoslov dobrih odno-sajev z Ogrsko! Privoz je bil danes nekol-iko slabši kot prejšnje dni. Cene nekaterih zelenjav so poskočile. Krom-pir po 1250 kron. — Hvala bogu, sedaj pa že vidimo, da bo na Dunaju odslej volk sit in ovca cela!

— Obsodba Hölzovih požigalcev. V procesu proti Hölzovim gardistom (Hölz je znani nemški komunistični pučist) se je izrekla po sedemdesetih razpravi obsodba nad člani falkensteinskega požigalnega odbora. Ti so bili obtoženi deloma za-vestnega požiganja, deloma pa podpiranja pri požigih. Glavni obtoženec Seidel iz Sevedice je bil obsojen na 4 leta prisil-nega zapora, drugi so dobili od dve leti ječe.

— Statistika Litvanske. »Kurier Poran-ny« priobčuje statistiko osrednje Litvan-ske. Po tej statistiki obsega osrednja Lit-vanska 33.000 kvadratnih kilometrov in ima 1.240.000 prebivalcev, od katerih je 810.000 Poljakov, 120.000 Belorusov, 115 tisoč Litvancev in 190.000 Judov in drugih narodnosti, torej 66 odstotkov Poljakov,

10 odstotkov Belorusov, 9 odstotkov Lit-vancev in 15 odstotkov Judov. V glavnem mestu osrednje Litvanske, v Vilni je med vsem prebivalstvom (128.000) samo 2100 Litvancev. V Grodnu je vsega skupaj sa-mo 23 oseb Litvanske narodnosti, v okrožju Osmiany pride na 180.000 prebivalcev vsega skupaj komaj 54 oseb Litvanske na-rodnosti.

— Gorki na smrtni postelji. Po poro-čilih, ki prihajajo iz Rusije, se nahaja ve-liki ruski socialistični pisatelj in veli-ki prijatelj delavstva na smrtni postelji. Z njegovo smrtjo bo Ruska in ves svet izgubil zelo velikega duševnega delavca in socialnega misleca.

— V Batumi in po Mali Aziji se raz-širja kuga.

— Medicinsko Noblovo nagrado za leto 1919 je dobil dr. Jules Bordot v Bruslju za svoje izume v stroki imunitete, medicinsko Noblovo nagrado za leto 1920 pa prof. August Krehg v Kodanju za izum motornega regulacijskega mehanizma.

— Zmešnjave v Indiji. V Kalkuti je bilo 7000 prednih delavcev vrženih na cesto, ker so pretepli nekakega delovodjo. V Bombaju je prišlo med izprtim delav-stvom in policijo do krvavih spopadov, kar je zahtevalo 13 žrtve. Iz Londona po-ročajo, da so izbruhili tudi v drugih po-kralinah indijskega dominiona krvavi ne-miri, iz katerih se lahko izčrni splošna vsajta. Tudi drugje kažejo znamenja, da Anglija ne bo mogla več dolgo krotiti osvobodilnega gibanja v podvrženih kolo-nijah. Tako v Južni Afriki, kjer ji dela organizirano delavstvo velike preglavice. V Port - Elisabethu je morala policija na-uporne domačine streljati, da je napravila »red«. Bilo je okrog 40 mrtvih.

— Novi angleški generalni guverner Južne Afrike je princ Artur Connaught.

— Tripolis itak ni bila nikdar itali-janska, ali le v toliko, v kolikor je bila na-pojena s krvjo ljudstva, ki so ga na-cionalistični požrešneži pošiljali v boj za svoje lastne interese. V zadnjem času se pojavljajo tudi v zasadenih mestih zna-menja, da se bo dežela popolnoma otrda-la laški nadvladi. V notranosti ni niti enega laškega vojaka več in imperiali-istični krogi v Italiji so vsled svojih pokopanih načrtov hudo poparjeni. Krivi so vse te velike žalosti seveda socialisti, kateri jim ne privoščijo nedolžnega vse-lja, da bi poslali novih 200.000 vojakov grobove konat v saharo puščavo. »Pa-tria« piše, naj se socialisti nikar preveč ne vesele, ker pride tudi zanje dan plačila.

Kulturni vestnik.

Koncert 28. oktobra. Slavnostni kon-certi so nekaj takega, kar oporeka v bistvu samemu sebi: umetnost ne trpi po-leg sebe oirakanega razpoloženja duš. Šel sem radi glasbe, zato rabin besede, za katere dajem po svoji vesti odgovor. Mo-ja krivda je torej, če se nisem mogel uži-veti v ves prvi del od odmora, če nisem imel mnogo ne od Smetanove »Slavnost-ne predigre«, ne od treh pesmi, ki jih je zapela gđ. Richterjeva, niti ne od Foer-sterjeve »Moje mladosti«, ki bi jo želel v tej interpretaciji še kdaj slišati na kakem »čistem« koncertu. Vse drugo so izpolnile oficelnosti. Umetnost pa je prišla do be-sede šele z nastopom Zikovega kvarteta (Dvojakov »Ameriški kvartet«). G. Drvo-ta je zapel dve pesmi (z obilnatno »na-vrhu« pesmijo pravzaprav tri, kar je tudi potrebno, da ne zamre popularnost pri-puški). Dvojakova »Husitska« je skladba polna brezobzirne upornosti in samozar-vesti. Skoda, da je gledališka dvorana ta-ko neakustična, toda o tem in drugem pi-sati, mi ne dopušta prostor. V celoti je bil krasen večer in izvajalci je lahko v zadostne Zlasti še g. Bahtki, ki je od-predstave do predstave popolnejši. Ma-rija ni daleč dan, ko se samo od sebe reči-tisto sporno vprašanje, kdo je pri naši operi najboljši dirigent.

Na Kogojevem koncertu, ki se vrši v sredo 3. nov. v Unionu, se bodo proizva-jale poleg »Treh solospjevov« s spremlje-vanjem za klavir, ki so na prodaj v vseh trgovinah. Še sledeče pesmi: »Stopil sem na tihne njive« (Sardenko), »Da sem jaz Jezus« (Golar), »Otožnost« (Aleksandrov-Murn), »Gazela« (Češka narodna, Kette), Na klavirju pa se bo igralo: a) »Pina-rave«, b) »Skica«, c) »Andantino cantabile«, d) »Allegretto«, e) »Andante poco plu-mosso«. — Predprodaja vstopnic v pro-dajalni J. Vidmar, Pred Skofijo 19.

Koncerti komornega godalnega kvar-teta Zika se bodo vršili dne 6. novembra v Mariboru (velika dvorana Götz) in dne 7. novembra v Celju (Union).

Koncerti Thierry - Jeraj - Brezovšek. Opera pevka ljubljanske opernega gledališča gđ. Vilma pl. Thierryeva ter viol. prof. ljubljanskega konzervatorija g. Karol Jeraj priredita s spremstvom kapel-nika ljubljanske opere g. Ivana Brezov-škega dne 8. novembra t. l. v veliki dvo-rani hotela »Union« v Ljubljani skupni koncert. Omenjeni umetniki bodo tekom novembra priredili še po en koncert v Ma-riboru in v Celju.

Koncert Antona Trosta, našega zna-kega glasovirskega virtuozu, se vrši v ne-deljo dne 14. novembra t. l. v veliki dvo-rani hotela »Union« v Ljubljani.

»Društvo slušateljev filozofske fakul-tete v Ljubljani« priredi v zimskem se-mestru 1920/21 serijo javnih predavanj. Za ta predavanja je društvo naprosilo na-še najodličnejše kulturne delavce. Do se-daj so že obljubili svoje predavanja gg. dr. L. Cankar, dr. J. Debevc, Fr. Fmžgar, O. Zupančič. Prvo teh predavanj se bo vršilo v petek dne 5. nov. t. l. v zbornici na univerzi ob 8. zvečer. Predaval bo g. prof. dr. Josip Mantuani »o knjižnicah«. Cene prostorov so za sedež 4 K, »za 2 K. Čisti dobiček je namenjen za nabavo skript in drugih učnih pripomočkov. Pre-plaćila se hvaležno sprejemajo. Vabimo tem potom slavno občinstvo, da se v kar naobljenejšem številu udeležuje teh pre-davanj. — Odhod društva.

Gospodarstvo.

— Ljubljanski trg. Tržno življenje je bilo pretečen tedn zelo živahno. Odhad Koroške se na trgu zelo pozna. Cene me-su so ostale na prejšnji stopnji in ni pri-čakovati preokreta za bodoče tedne. Vsed visoke cene kož. 50 K za kg bo ostalo goveje meso pri sedanjih cenah od 17 do 24 K za kg in se ne bo dovolno na-kako podražile. Bilo bi želeli, da bi iz-vozniki govejega mesa na Dunaj smo-treno postopali, upoštevali domači trg in ne navajali nepotrebnih cenov volom, kar domača posameznim samo trenovne uspe-he, v splošnem pa zelo nezdruživo vzne-mirja trg. Sadni trg, posebno kmečki, je zelo živahen, a primanjkuje že nekoli-k blaga. Cene sadja so izvozniki po Slo-veniji zelo občutno navile, kar ima na Ljubljanski trg neprijeten učinek. Kvaliteta sadja je vsled nizkih cen 2 do 5 K za kg. Jabolk slabša, Hruške so od 5 do 8 K kg. Navadne zelenjave za vsakdanjo potrebo je na trgu zadosti po nizkih cenah. Krom-pirja je dovolj, plačuje se že celo po 1,90 kron za kg. Maksimalna cena je 2,40 K za drobno, Konzum masla, katerega je na trgu dovolj, je šibak. Jajec na ljubljanskem trgu ni, istotako jajčine. Vsed za-dave nove stavbe ob Mahrovi hiši se bo-do izvršile obsežne premestitve stojnic na Vodnikovem trgu. Upošteval se bo kolikor mogoče dosežanj red razvrsitve, v ko-likor se da spraviti v sklad z ličnostjo trga in zelo omejenim prostorom. Inte-rese se prosi, naj to upoštevajo in ne de-lajo neutemeljenih pritoh.

— Izprememba voznega reda. Pro-metno ministrstvo objavlja: Potniki se ob-veščajo, da se od 1. novembra t. l. izpre-

meni vozni red na progah zahodno in se-verno od Beograda. Od tega dne bodo vo-zili vlaki v smeri proti Zagrebu: 1. Sim-plon ekspres z vozovi I. razreda v Pariz, Calais in Ostende. Odhod iz Beograda ob 22.40; 2. brzovlak št. 4 z vozovi I. in II. razreda ima vsak dan direktne vozove za Ljubljano in direktne vozove za Trst, Milan, Turin, Modeno in Pariz, v pone-deljek, sredo in petek pa direktne vozove na Dunaj in Prago. Iz Beograda odhaja ob 21.3. brzovlak št. 6 z vozovi I. in II. raz-reda z direktnim vozom v Brodu za Sa-rajevo in v Zagrebu za Bakar. Iz Beograda odhaja ob 18.4. osebni vlak št. 12 z vse-mi treni razredi odhaja iz Beograda ob 7.5. osebni vlak št. 32 z vozovi vseh treh razred. odhaja iz Beograda ob 23.35; 6. mešani vlak št. 34, ki vozi samo do Vinkovcev, odhaja ob 14.

— Pridetek vina v Dalmaciji. Letos se v po Italijani okupiranem delu Dalma-cije pridelali okoli 150.000 hektolitrov vi-na. Od tega pridelka odhaja samo na ši-beniški okraj 35.000 hektolitrov.

— Cene dalmatinskih ribam. V Spli-tu so določene ribam maksimalne cene, ki se gibljejo od 8 do 40 K kg.

— Premogovni rudnik »Karpan« v Istri, ki producira letno 1.300.000 q pre-moga po 600.000 kalorij, je kupila itali-janska družba »Arsas«, ki je zvišala svojo del-niško glavnico od 15 na 30 milijonov lir. Prejšnji lastnik Trboveljska družba je ostala udeležena s 40 odstotki.

— Gospodarska konferenca nasled-nstvenih držav. Na predlog ameriških dele-gatov reparacijske komisije je avstrijska sekcija soglasno sklenila sklicati gospo-darsko konferenco, katere se udeleže Av-strija, Poljska, Češkoslovaška, Jugoslavi-ja, Italija, Rumunija, Nemčija in Madžar-ska, zadnja le, ako ratificira pred to kon-ferenco mirovno pogodbo. Vse te države pošljejo na konferenco svoje zastopnike in sicer 1 za trgovino, 1 za promet 1 za finance, 2 za veleindustrijo in 1 za bančno stroko. Na konferenci bodo razpravljali o uvozu in izvozu, o vprašanju tarif, o že-leznih, o oddajah in dohodkih, o vprašanju ureditve razmerja uvoznih in iz-voznih cen, o denarnem in čekovnem pro-metu, o blagovnem transitu, o poštah, brzovlakovnih vprašanjih itd. Pripomniti se mora, da bodo Amerika, Anglija in Fran-clia na konferenci zastopane samo s po-svetovalnim glasom, tako da bodo sred-nje - evropske države lahko samostojno odločale v vprašanjih, ki se jih tičejo.

— Površina državnih gozdov v Češkoslovaški znaša 206.400 hektarjev. Od teh odpade na Češko 106.000 hektarjev, ostanek pa na Slovaško.

— Veleposlanski konferenca je dol-čila, da mora Nemčije v nadomestitev za vojne ladje potopljene v zalivu Scapa-Flohemski, oddati še »3.000 ton v ladni-cah, vlačilcih in pristanških ladijah. Vsa vsota zahtevanih nadomestilnih ton v in-dividualnih, bagerjih in drugih pristan-kih ladijah znaša 275.000 ton.

— Pomankanje sirovina. »Nordde-utsche Allgemeine Zeitung« javlja iz Rima: Kakor poroča italijanski zastopnik zveze narodov, se bo na običnem zboru v Bernu razpravljalo tudi vprašanje gospodarske solidarnosti Zemeljnih držav za odstran-itev pomankanja sirovina in vprašanje o sprejemu Nemčije v zvezo narodov.

— Ravnanje romunskih državnih železnic je pozvalo naše ministrstvo sa-obračala na skupno konferenco za uredi-tev prometnih odnosov med Jugoslavijo in Romunijo. Naš prometni minister je sprejel povabilo in se bodo pogajanja v par dneh začela.

— Zamenjava novčanice na Romun-skem. Po poročilu našega poslanstva v Bukarešti se je tam začela zamenjava novčanice po 1000 lejev. Zamenjava bo trajala do 5. novembra. Novčanice po 100. 20 in 10 lejev se bodo zamenjemale po-zneje.

Poraba petroleja. »Boston Neur Biro« poroča, da sedanja dnevna poraba petro-leja v Zedinjenih državah znaša 1.156.016 baril, medtem ko doseže proizvodnja sa-mo 1.143.085 baril. V splošnem se je po-raba petroleja povečala za 32 odstotkov. Jasno je torej, da ne moremo misliti o po-cenitvi petroleja, kot so nekateri listi pi-sali, ampak se mora nasprotno misliti, da se mu bo cena še zvišala.

Sport.

Prvenstvena tekma Jadran : Sparta se ni vršila, ker Sparte ni bilo na igrišče. Jadran je tedaj prav na lahek način dobil dvojne točke.

Prvenstvena tekma Hermes : Primor-je 1 : 1 (1 : 0). Pri za prvenstvo drugo razrednih klubov zelo odlični tekmi po-staviti tako slabo moštvo (zlasti pri Her-mesu!) in tako flegmatično igrati, ni ravo-stara navada. Igralo se je obojestransko precej brezhrizno, pa morda zato ne-surovo. Kakovost igre slabša kot navaden trening. Hermes nekoliko kombiniral. na-padalo se ni mnogo. Goal za Hermes iz enajstetrovke, proti pa lasten. Sodnika nadomestoval g. Oman. — Vsed brez-briznosti gotovih gospodov - prirediteljev bi kmalu postala tekma prijateljska. Se-le

na koncu igre sta se oba kluba pogodila in jo sprejela za prvenstveno. Določeni sodnik ni došel.

Jus.
Prvenstvena tekma Primorje : Spar-ta 0 : 2. Zopet iznenadenje! Sparta — polna rezerva — in doslej od vseh pora-žena, zmaga nad resnim nasprotnikom. Tudi tu je odločila zmago lepa igra in ve-lika delavnost. Sicer igra srednja. Pri-morje nestalno, enkrat v dobri, drugič v slabi formi, tako da si nikdar ne moreš zamisliti rezultata pred tekmo. Je to ču-den svet: Primorje! — Koti 2 : 1 v prid Primorju. Sodnik g. Loos.

Jus.
Prvenstvena tekma Hermes : Svo-boda 1 : 2 (1 : 1). S svojim nenavadnim trdom si je zaslužila Svoboda svojo zmago. Hermes z nekaj rezervami ni od-ravno v najboljši formi. Svoboda zlasti v drugi polovici zelo napada in je v veliki premoči. Hermes sedaj večinoma brani. Izprsti vratar in centerhal obvarovata Hermesa pred večim porazom; slaba tu-di nista bila desna zveza in desno krilo. Igra ne malo napeta. Goal proti Svobodi iz gneče pred vrati napravljen s čelom. Surovost obojestransko velika: tudi Svoboda je igrala tokrat surovo: vzrok: su-rovost Hermesa. — Koti 11 : 1 v prid Svobodi. Sodnik g. Hrašt precej dober. Publike skoro nič.

Dopisi.

Iz Kočevja nam pišejo: Glede sestave volilnih imenikov na Kočevskem vlada ve-lika zmešnjava. Občinski gerente so spri-va vse Kočevjarje domačine izpustili iz ime-nika, čeč da niso Slovani po plemenu in je-ziku. Tako je bilo v nekatere kočevske ob-čine vpisanih samo po par volilcev. Kakor se zatriuje, je po okrožno sodišče v Novem mestu naročilo vse občinskiim uradom na Kočevskem, da malo vpisati v volilni ime-nik vse osebe, ki imajo predpogoje za vo-lilno pravico, brez ozira na to, ali je kdo Kočevjar ali Slovenec. To stališče okrož-nega sodišča se nam vidi pravilno, ker le brezdomno, da se noben Kočevjar ne bo poslužil opcijske pravice temveč bodo ostali vsi naši državljani. Ako se pa Kočev-cem ne prizna volne pravice, se jih tudi ne sme klicati k voljakom. Res pa je, da vse polno kočevskih fantov služi pri vo-jakih v Srbiji, Makedoniji in ob albanski meji. Enaka pravica za vse in tudi za — Kočevce.

Podova. Tukaj se je vršil v nedeljo 25. oktobra 1920 volilni shod, kmetsko de-lavske zveze. Shod je bil silajno obiskav in prostori natičeno polni. Poslušali so z zanimanjem poslušali govornika sodru-ga Kristofa, ki je v daljšem govoru polasni položaj. Prestopilo je tudi nebroj članov SKS k naši KDZ. Le tako naprej, in zmaga bo naša!

Bočna pri Gornjem Gradu. Dne 24 t. m. se je vršil v Bočni pri Gornjem gradu javen ljudski shod, na katerem je poročal s. Martinčič iz Celja. Po referatu govor-nika o sedanjem političnem položaju in o potrebi enotnega delovanja tvorniškega delavca s kmetskimi delavcem, ravno tako z malim kmetom in kalžarjem za skupne interese proti vedno naraščajočemu kapi-talizmu, je ljudstvo burno odobraval in videlo se je, da se kmetski proletarijat za-veda svoje naloge, kar bo lahko pokazal 28. novembra. Ustanovili so tudi podruž-nico kmetsko delavske zveze.

Gornji grad. Brez vsake predpriprave in agitacije se je vršil v Gornjem gradu dne 24. oktobra javen shod, na katerem sta poročala ss. Tekauc in Čepin iz Celja. Ljudstvo, katere je dosedaj živelo neza-vedno svolega razrednega položaja, je o izvajanih govornikov uvidevalo, kako mu je potrebna organizacija in ustano-ili so podružnico kmetsko - delavske zveze, v katero se je takoj vpisalo lepo število članov. V nedeljo, dne 7. novem-bra se bo vršil tu zopet shod, na katerem bo poročal s. Koren iz Celja.

To in ono.

• Moža je prodala. Amerikanski list poroča, da je neka ciganka v nekem ma-estcu blizu Newyorka prodala svojo m-ža za 5 tisoč dolarjev. Kupčija je bila skla-njena baie celo pred mestnim notariem. Prvo vprašanje je seveda, če je bil mož s kupčijo zadovoljen, drugo pa — če je vest sploh resnična.

• V sežiganju mrtličev ima Nemčija rekord. Tako je bilo na Francoskem v prošlem letu sežganih 595 trupel (v Parizu 534!), na Angleskem 2030, v Švici 2050, a v Nemčiji 15.905! »L'Humanite« z žalostjo priznava, da se sežiganje mrtličev na Fran-coskem ne more udomačiti med ljudstvom. Zaman je, če mu pridigujemo o slabih po-sledicah nakopicevanja trupel na pokopa-liščih in o higijenskih, etskih in estetskih prednostih krematiziranja (sežiganja). So pač nekateri interesenti, ki jim je v korist, če vzdružijo verske predsodke med ljud-stvom!

Dvajseto stoletje. »Petit Parisien« po-roča, da se živi v Parizu 30.000 oseb z napovedovanjem sreče iz kart in razno-vrstnih ugribanjem bodočnosti. Toliko je prefrigancev, koliko pa je bedakov, ki re-dijo, da prefrigancev?

